

ONS VOLK (ONTWAAKT), weekblad, opgericht in 1911, als een der eerste Vlaamse geïllustreerde bladen en bedoeld als wegbereider van *De Standaard*.

De eerste aflevering is gedateerd 7 september 1911 en bevatte een hoofdartikel van Frans van Cauwelaert. De leiding berustte bij Alfons van de Perre en Arnold Hendrix, die hun Katholiek Vlaamsch Secretariaat bij de zaak betrokken. Het blad werd in Antwerpen geredigeerd in de kantoren van dit Secretariaat, waar Ernest Claes werkte. Claes werd tevens de eerste redacteur, weldra onder leiding van de eerste hoofdredacteur Alfons Martens. De uitgave werd in augustus 1914, bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, gestaakt. Op 8 juni 1919 verscheen het blad opnieuw, nu in Brussel, waar het gevestigd zou blijven. Martens bleef hoofdredacteur tot de Tweede Wereldoorlog. Hij kreeg onder meer de medewerking van de debuterende journalisten Jan A. Goris (pseudoniem: Marx Gijsen) en Jan Boon. Een boekhandel die tegelijk met het blad opgericht was, werd op 15 mei 1919 vervangen door de Boekhandel De Standaard, de latere **Standaard Boekhandel**.

De titel van het weekblad was een heel programma. In zijn eerste hoofdartikel schreef Van Cauwelaert: "Ons volk ontwaakt uit zijn sluimer van drie eeuwen en al de gevoeligheden, die de onfeilbare voortekens zijn van een nakende krachtsontvouwing, ontwaken mee bij deze toenemende bewustwording (...). Nu valt er te zorgen voor de uitzuivering van het volksgemoed, voor het vestigen van zijn idealen en het opwekken van zijn durf en zelfvertrouwen." De katholieke en Vlaamsgezinde Vlamingen wilden hun plicht doen tegenover hun volk, zij hebben talrijke organisaties opgebouwd, maar "het beste voorlichtingsmiddel is en blijft het dagblad, en dat is onze zwakte. We hebben enkele zeer verdienstelijke en veelgelezen bladen – we hebben echter, vooral onder de weekbladen, te veel minderwaardige. Zou daar niet ten deele de oorzaak liggen van de geestelijke armoede en het gebrek aan verstandelijke belangstelling bij ons volk?"

Het weekblad bracht populariserende artikelen en schonk grote aandacht aan Vlaamse figuren. Na de Eerste Wereldoorlog publiceerte het allerlei bijdragen over de Vlaamsgezinden aan het front, evenals werk van Vlaamse auteurs, onder meer het toen bekende *Mijn Oorlog* van Hilarion Thans, verhalen van Felix Timmermans, Claes en anderen. Van de 18de jaargang (1932) af werd de titel ingekort tot *Ons Volk*, met binnenin nog de oude benaming, die in de 23ste jaargang (1937) definitief wegviel. Die wijziging had onder meer te maken met de evolutie van het blad, dat meer een gezinsmagazine werd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verscheen het

ONS VOLK

ONTWAAKT

GEEN TAAL! GEEN VOLK!

NIEUWE =
= ILLUSTRATIE.

PRACHTIG FAMILIEBLAD. 10 Cent^m HET NUMMER

POSTABONNEMENT: F. 5.75 PER JAAR

VERSCHUNT WEKELIJKS

Onder de Redactie van :

Volksvertegenw. Dr. F. Van Cauwelaert, Dr. A. Van de Perre, Volksvertegenw. Adelf. Hemlerickx, Apoth. A. J. Hendrix, Adv. E. Vlietinck, Dr. A. Van Huffelen, Aug. Van Cauwelaert, Dr. H. Deckx, Prof. Omer Wattez, Adv. J. Van den Broeck, Alf. Martens, Adv. H. Van Oeckel, Prof. J. Persyn, Prof. J. De Cock, Stijn Streuvels, Ren. Vermandere, Prof. L. Frateur, Prof. Dr. Leo Van der Essen, Prof. Van Buggenhout, Adv. H. Baels, Prof. Dr. Leo Van Puyvelde, Ingenieur Van Loy, Prof. Dr. Aug. Borins, Toussaint-Van Boulaere, Flor Prima, Adv. Flor. Heuvelmans, Prof. Kanunnik Sencie, Adv. Hector Lebon, Dr. Frans Meeus, enz. enz.

HET EERSTE NUMMER VERSCHUNT
OP 26 AUGUSTUS.

REDACTIE EN BESTUUR: KONINGSTRAAT, 6. ANTWERPEN.

Ons Volk Ontwaakt was vanaf 1911 een van de eerste geïllustreerde bladen in Vlaanderen. Het blad overleefde twee wereldoorlogen. Het verloor na 1950 haar betekenis voor de V.B. en verdween in 1976.

(AMVC)

niet. Daarna werd de titel korte tijd gebruikt door een andere uitgever (*De Nieuwe Standaard*), maar sinds de lente van 1947 kwam Ons Volk weer uit bij de vroegere eigenaar *De Standaard*. Van 1945 tot 1960 stond het blad onder de hoofdredactie van Pol Heyns. De ontwikkeling naar een ontspannend leesblad voor het gezin, met veel aandacht voor zogenaamde 'vrouwenrubrieken' werd sedertdien versterkt, zodat het blad geen rol in de V.B. meer speelde. In 1973 had Ons Volk een oplage van 151.000 exemplaren. Zijn bijlage voor de jeugd, "Ons Volkske", werd toen gedrukt op 32.000 exemplaren. In 1976 is het, na het faillissement van *De Standaard*, overgenomen door Femmes d'aujourd'hui en werd een kopblad van *Het Rijk der Vrouw*.

LITERATUUR: G. Durnez, *De Standaard*. Het levensverhaal van een Vlaamse krant, II, 1993.

ILLUSTRATIE(S), zie: Harry Baels, Frans-Vlaanderen, August Laporta, Pieter-Jozef Sencie, Eugène van Steenkiste, Antoine Sillemans, Koninklijke Vlaamse Opera, Koninklijke Vlaamse Schouwburg, vrouw, West-Vlaanderen.

GASTON DURNEZ*